

Algorytm_PSO

June 3, 2023

0.1 Link do repozytorium na github

https://github.com/MaciejSzerwinski/PSO_Algorithm_AI.git

0.2 Teoria

0.2.1 Wstęp

Optymalizacja za pomocą roju cząstek (ang. Particle Swarm Optimization, w skrócie PSO) to algorytm metaheurystyczny służący do rozwiązywania problemów optymalizacyjnych.

Problem optymalizacyjny to problem, którego rozwiązanie polega na odnalezieniu optymalnej (największej lub najmniejszej) wartości pewnej funkcji, zwanej funkcją celu. Zakres wartości argumentów tej funkcji nazywany jest przestrzenią rozwiązań. Pojedynczy punkt w tej przestrzeni, wyznaczony przez ustalone wartości poszczególnych argumentów nazywany jest rozwiązaniem.

Przykładem problemu optymalizacyjnego jest problem plecakowy. Mając plecak o określonej pojemności oraz zestaw przedmiotów posiadających określoną wartość i rozmiar, należy określić zbiór przedmiotów o największej możliwej wartości, bez przekraczania pojemności plecaka. W podanym przykładzie rozwiązaniem jest jeden określony podzbiór przedmiotów, natomiast funkcje celu określa ich łączna wartość. Przestrzeń rozwiązań stanowi zbiór wszystkich możliwych kombinacji przedmiotów mieszczących się w plecaku.

Algorytmy metaheurystyczne, albo krócej metaheurystyki to algorytmy “uniwersalne”, pozwalające na rozwiązywanie dowolnych problemów obliczeniowych. Metaheurystyki nie gwarantują odnalezienia optymalnego rozwiązania, a jedynie rozwiązania zbliżonego do optymalnego. Wykorzystywane są w sytuacjach, gdy uzyskanie najlepszego rozwiązania byłoby zbyt kosztowne obliczeniowo.

0.2.2 Zasady działania algorytmu PSO

Ideą algorytmu PSO jest iteracyjne przeszukiwanie przestrzeni rozwiązań problemu przy pomocy roju cząstek. Każda z cząstek posiada swoją pozycję w przestrzeni rozwiązań, prędkość oraz kierunek w jakim się porusza. Ponadto zapamiętywane jest najlepsze rozwiązanie znalezione do tej pory przez każdą z cząstek (rozwiązanie lokalne), a także najlepsze rozwiązanie z całego roju (rozwiązanie globalne). Prędkość ruchu poszczególnych cząstek zależy od położenia najlepszego globalnego i lokalnego rozwiązania oraz od prędkości w poprzednich krokach. Poniżej przedstawiony jest wzór pozwalający na obliczenie prędkości danej cząstki.

$$v \leftarrow \omega v + \phi_l l(l - x) + \phi_g g(g - x)$$

Gdzie: * v - prędkość cząstki * c - współczynnik bezwładności, określa wpływ prędkości w poprzednim kroku * l - współczynnik dążenia do najlepszego lokalnego rozwiązania * g - współczynnik dążenia do najlepszego globalnego rozwiązania * l - położenie najlepszego lokalnego rozwiązania * g - położenie najlepszego globalnego rozwiązania * x - położenie cząstki * rl, rg - losowe wartości z przedziału $<0,1>$ Powyższy wzór pozwala na aktualizację prędkości wszystkich cząstek na podstawie uzyskanej do tej pory wiedzy.

0.2.3 Schemat działania algorytmu PSO

Schemat działania algorytmu przedstawia się następująco:

- Dla każdej cząstki ze zbioru:
 - Wylosuj pozycję początkową z przestrzeni rozwiązań
 - Zapisz aktualną pozycję cząstki jako najlepsze lokalne rozwiązanie
 - Jeśli rozwiązanie to jest lepsze od najlepszego rozwiązania globalnego, to zapisz je jako najlepsze
 - Wylosuj prędkość początkową
- Dopóki nie zostanie spełniony warunek stopu (np. minie określona liczba iteracji):
 - Dla każdej cząstki ze zbioru:
 - * Wybierz losowe wartości parametrów rl i rg
 - * Zaktualizuj prędkość cząstki wg powyższego wzoru
 - * Zaktualizuj położenie cząstki w przestrzeni
 - * Jeśli aktualne rozwiązanie jest lepsze od najlepszego rozwiązania lokalnego:
 - Zapisz aktualne rozwiązanie jako najlepsze lokalnie
 - * Jeśli aktualne rozwiązanie jest lepsze od najlepszego rozwiązania globalnego:
 - Zapisz aktualne rozwiązanie jako najlepsze globalnie

0.3 Rozwiązanie

0.4 Importowanie potrzebnych bibliotek

```
[ ]: import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from matplotlib.animation import FuncAnimation
from mpl_toolkits.mplot3d import Axes3D
```

0.5 Zdefiniowanie funkcji celu

```
[ ]: def sphere_function(x, y):
    """Funkcja celu - sfera"""
    return x**2 + y**2

def rastrigin_function(x, y):
    """Funkcja celu - Rastrigin"""
    return 20 + x**2 - 10 * np.cos(2 * np.pi * x) + y**2 - 10 * np.cos(2 * np.
    ↪pi * y)
```

0.6 Zaimplementowanie klasy odpowiadającej za tworzenie cząsteczek roju

```
[ ]: class Particle:
    def __init__(self):
        self.position = np.random.uniform(-10, 10, 2)
        self.velocity = np.random.uniform(-1, 1, 2)
        self.best_position = self.position
        self.best_score = sphere_function(*self.position)

    def update_velocity(self, global_best_position, inertia_weight,
↪cognitive_weight, social_weight):
        r1 = np.random.rand(2)
        r2 = np.random.rand(2)

        cognitive_component = cognitive_weight * r1 * (self.best_position -
↪self.position)
        social_component = social_weight * r2 * (global_best_position - self.
↪position)
        self.velocity = inertia_weight * self.velocity + cognitive_component +
↪social_component

    def update_position(self):
        self.position += self.velocity
        self.position = np.clip(self.position, -10, 10)
        current_score = sphere_function(*self.position)
        if current_score < self.best_score:
            self.best_position = self.position
            self.best_score = current_score
```

0.7 Funkcja odpowiadająca za wykonanie algorytmu PSO

```
[ ]: def particle_swarm_optimization(fitness_function, num_particles,
↪max_iterations):
    swarm = [Particle() for _ in range(num_particles)]
    global_best_position = swarm[0].position # Inicjalizacja globalnej
↪najlepszej pozycji
    global_best_score = fitness_function(*global_best_position)

    positions = [] # Lista pozycji cząstek w każdej iteracji
    fitness_value_swarm = [] # Lista wartości funkcji fitness w każdej iteracji
↪dla populacji
    avr_fitness_value = [] # Lista wartości średniej wartości funkcji fitness
↪dla cząsteczek

    for _ in range(max_iterations):
        iteration_positions = [] # Pozycje cząstek w bieżącej iteracji
        sum_fitness_value = 0
```

```

    for particle in swarm:
        particle.update_velocity(global_best_position, 0.5, 0.8, 0.8)
        particle.update_position()
        if particle.best_score < global_best_score:
            global_best_position = particle.best_position
            global_best_score = particle.best_score
            sum_fitness_value += global_best_score
            iteration_positions.append(particle.position)
        positions.append(iteration_positions)
        avr_fitness_value.append(sum_fitness_value/len(swarm))
        fitness_value_swarm.append(global_best_score)

    return global_best_position, global_best_score, positions,
    fitness_value_swarm, avr_fitness_value

```

0.8 Wywoływanie algorytmu PSO wraz z odpowiednimi parametrami (MAIN)

```

[ ]: # Wywołanie algorytmu PSO dla funkcji sferycznej
best_position, best_score, positions, fitness_value_swarm, avr_fitness_value =
    particle_swarm_optimization(sphere_function, num_particles=50,
    max_iterations=100)

# Wywołanie algorytmu PSO dla funkcji rastrigin
best_position_r, best_score_r, positions_r, fitness_value_r_swarm,
    avr_fitness_value_r = particle_swarm_optimization(rastrigin_function,
    num_particles=50, max_iterations=100)

```

0.9 Tworzenie animacji wykresu ruchu cząstek dla funkcji sferycznej

```

[ ]: # Tworzenie siatki punktów dla wykresu funkcji sferycznej
x = np.linspace(-10, 10, 100)
y = np.linspace(-10, 10, 100)
X, Y = np.meshgrid(x, y)
Z = sphere_function(X, Y)

# Inicjalizacja wykresu dla funkcji sferycznej
fig_sphere = plt.figure(figsize=(8, 6))
ax_sphere = fig_sphere.add_subplot(111, projection='3d')

def animate_sphere(i):
    ax_sphere.clear()
    ax_sphere.set_title(f'Iteracja {i+1} - Funkcja sferyczna')
    ax_sphere.set_xlim(-10, 10)
    ax_sphere.set_ylim(-10, 10)
    ax_sphere.set_zlim(0, 200)
    ax_sphere.set_xlabel('X')
    ax_sphere.set_ylabel('Y')

```

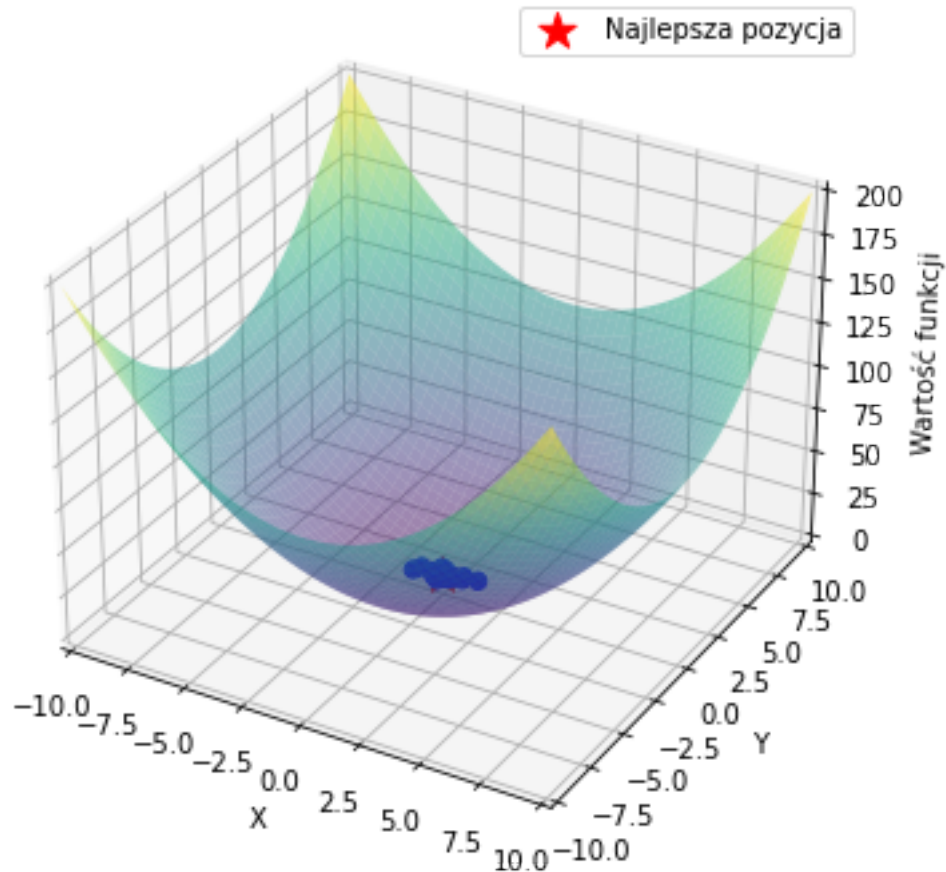
```

ax_sphere.set_zlabel('Wartość funkcji')
ax_sphere.scatter([p[0] for p in positions[i]], [p[1] for p in
↳positions[i]],
                  [sphere_function(*p) for p in positions[i]], color='b', s=40,
↳alpha=1.0)
ax_sphere.scatter(best_position[0], best_position[1], best_score,
↳color='r', marker='*', s=200, label='Najlepsza pozycja')
ax_sphere.plot_surface(X, Y, Z, cmap='viridis', alpha=0.5) # Wyświetlanie
↳funkcji sferycznej
ax_sphere.legend()

ani_sphere = FuncAnimation(fig_sphere, animate_sphere, frames=len(positions),
↳interval=600)
ani_sphere.save('animation_sphere.mp4', writer='ffmpeg', dpi=100)

```

Iteracja 100 - Funkcja sferyczna

0.10 Tworzenie animacji wykresu ruchu cząstek dla funkcji rastrigin

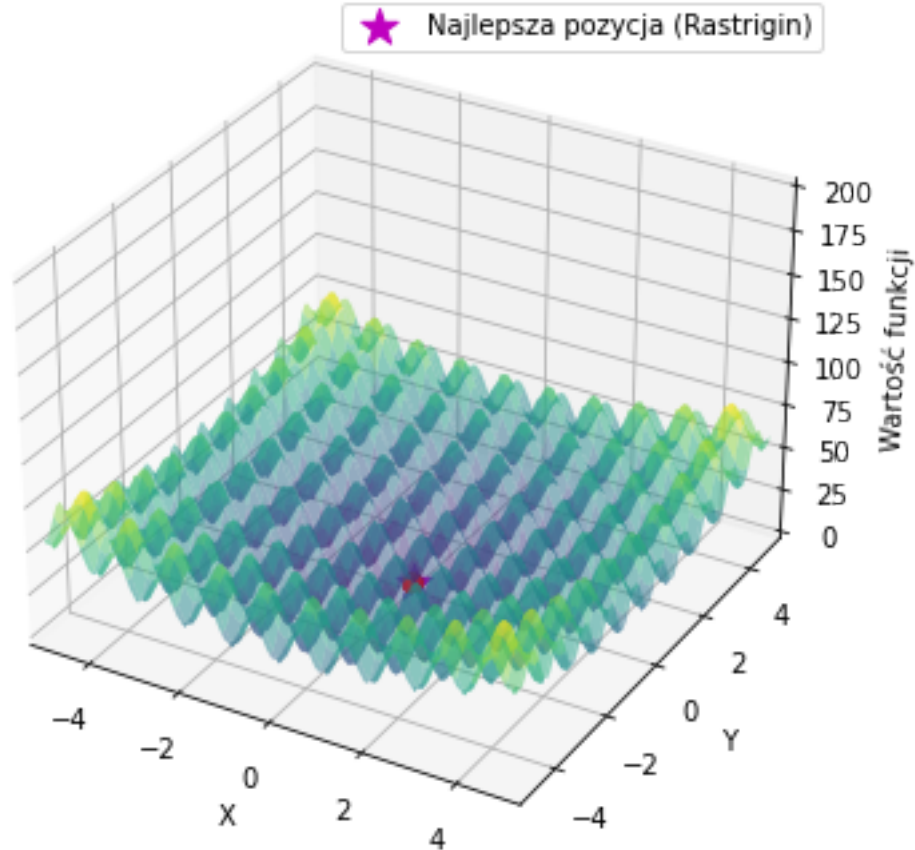
```
[ ]: # Tworzenie siatki punktów dla wykresu funkcji rastrigin
x_r = np.linspace(-5.12, 5.12, 100)
y_r = np.linspace(-5.12, 5.12, 100)
X_r, Y_r = np.meshgrid(x_r, y_r)
Z_r = rastrigin_function(X_r, Y_r)

# Inicjalizacja wykresu dla funkcji rastrigin
fig_rastrigin = plt.figure(figsize=(8, 6))
ax_rastrigin = fig_rastrigin.add_subplot(111, projection='3d')

def animate_rastrigin(i):
    ax_rastrigin.clear()
    ax_rastrigin.set_title(f'Iteracja {i+1} - Funkcja rastrigin')
    ax_rastrigin.set_xlim(-5.12, 5.12)
    ax_rastrigin.set_ylim(-5.12, 5.12)
    ax_rastrigin.set_zlim(0, 200)
    ax_rastrigin.set_xlabel('X')
    ax_rastrigin.set_ylabel('Y')
    ax_rastrigin.set_zlabel('Wartość funkcji')
    ax_rastrigin.scatter([p[0] for p in positions_r[i]], [p[1] for p in
↪positions_r[i]],
                        [rastrigin_function(*p) for p in positions_r[i]],
↪color='r', s=40, alpha=1.0)
    ax_rastrigin.scatter(best_position_r[0], best_position_r[1], best_score_r,
↪color='m', marker='*', s=200, label='Najlepsza pozycja (Rastrigin)')
    ax_rastrigin.plot_surface(X_r, Y_r, Z_r, cmap='viridis', alpha=0.5) #
↪Wyświetlanie funkcji rastrigin
    ax_rastrigin.legend()

ani_rastrigin = FuncAnimation(fig_rastrigin, animate_rastrigin,
↪frames=len(positions_r), interval=600)
ani_rastrigin.save('animation_rastrigin.mp4', writer='ffmpeg', dpi=100)
```

Iteracja 100 - Funkcja rastrigin

0.11 Tworzenie animacji wykresu ruchu cząstek dla funkcji sferycznej w wersji 2D

```
[ ]: # Inicjalizacja wykresu dla funkcji sferycznej
fig_sphere = plt.figure(figsize=(8, 6))
ax_sphere = fig_sphere.add_subplot(111)

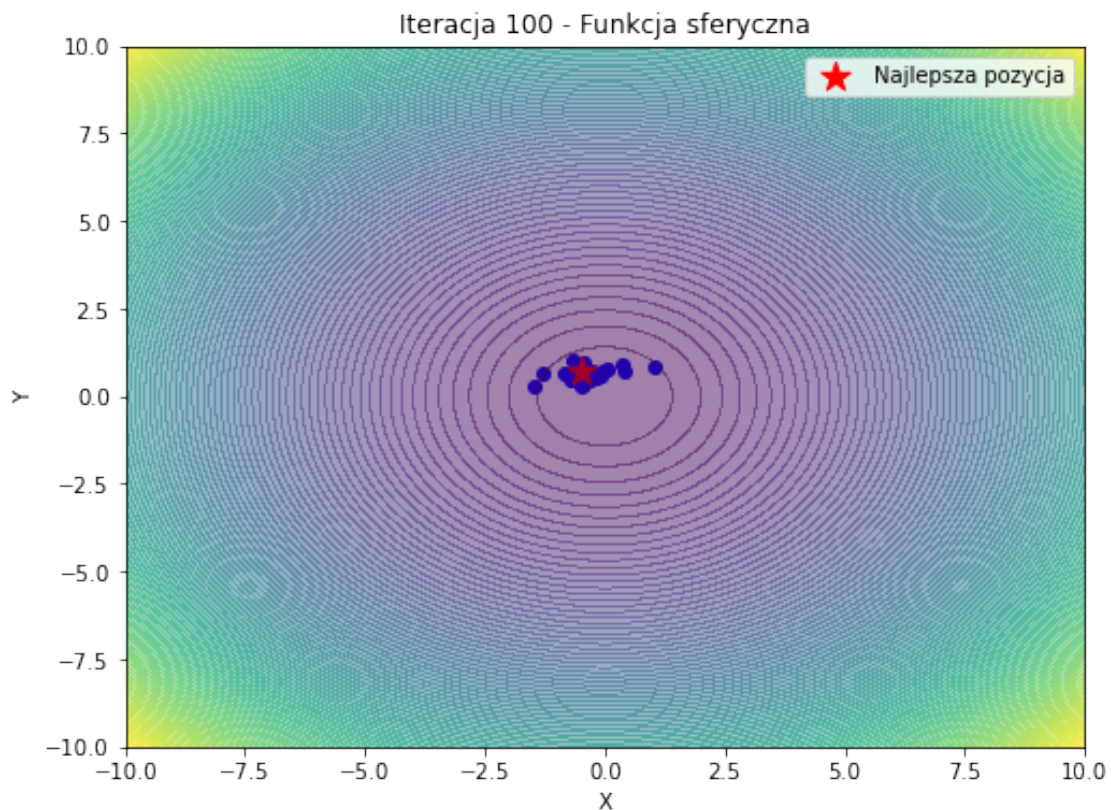
def animate_sphere(i):
    ax_sphere.clear()
    ax_sphere.set_title(f'Iteracja {i+1} - Funkcja sferyczna')
    ax_sphere.set_xlim(-10, 10)
    ax_sphere.set_ylim(-10, 10)
    ax_sphere.set_xlabel('X')
    ax_sphere.set_ylabel('Y')
    ax_sphere.scatter([p[0] for p in positions[i]], [p[1] for p in
↪positions[i]], color='b', marker='o')
```

```

ax_sphere.scatter(best_position[0], best_position[1], color='r',
↪marker='*', s=200, label='Najlepsza pozycja')
ax_sphere.contourf(X, Y, Z, levels=100, cmap='viridis', alpha=0.5) #
↪Wyświetlanie funkcji sferycznej
ax_sphere.legend()

ani_sphere = FuncAnimation(fig_sphere, animate_sphere, frames=len(positions),
↪interval=600)
ani_sphere.save('animation_sphere_top.mp4', writer='ffmpeg', dpi=100)

```


0.12 Tworzenie animacji wykresu ruchu cząstek dla funkcji rastrigin w wersji 2D

```

[ ]: # Tworzenie siatki punktów dla wykresu funkcji rastrigin
x_r = np.linspace(-5.12, 5.12, 100)
y_r = np.linspace(-5.12, 5.12, 100)
X_r, Y_r = np.meshgrid(x_r, y_r)
Z_r = rastrigin_function(X_r, Y_r)

# Inicjalizacja wykresu dla funkcji rastrigin

```


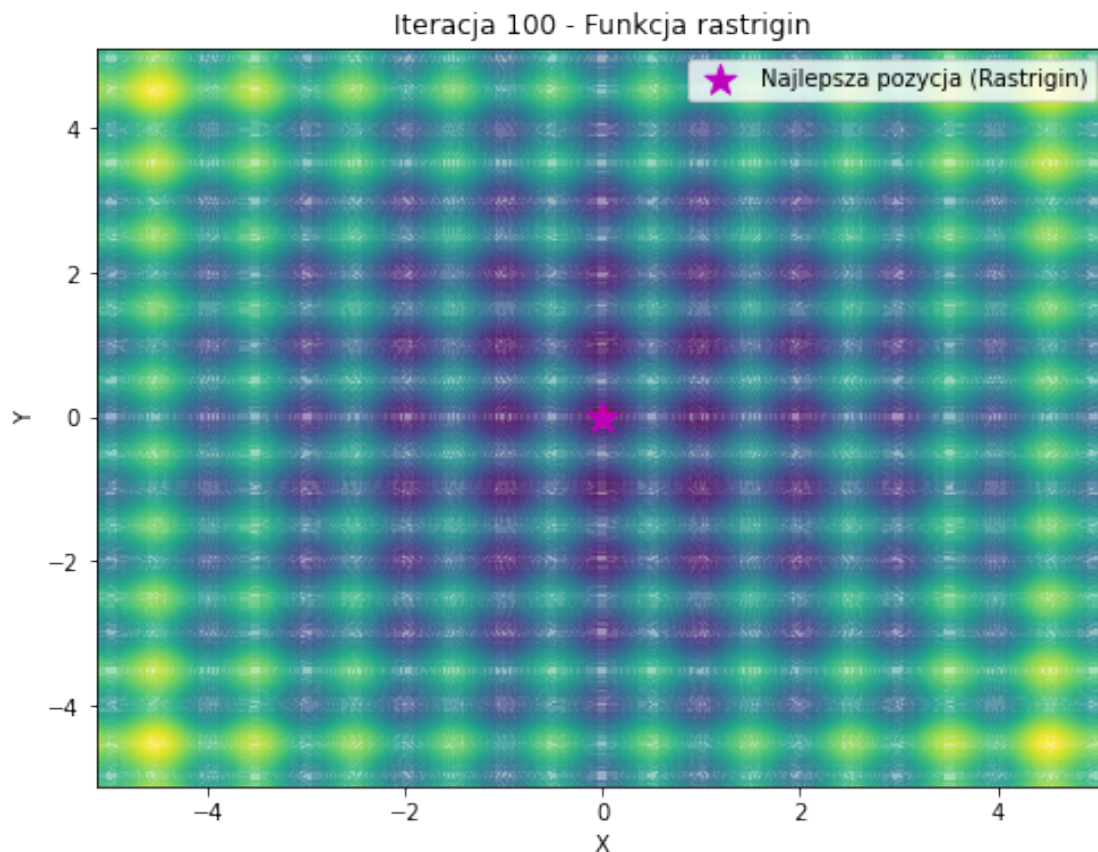
```

fig_rastrigin_top = plt.figure(figsize=(8, 6))
ax_rastrigin_top = fig_rastrigin_top.add_subplot(111)

def animate_rastrigin_top(i):
    ax_rastrigin_top.clear()
    ax_rastrigin_top.set_title(f'Iteracja {i+1} - Funkcja rastrigin')
    ax_rastrigin_top.set_xlim(-5.12, 5.12)
    ax_rastrigin_top.set_ylim(-5.12, 5.12)
    ax_rastrigin_top.set_xlabel('X')
    ax_rastrigin_top.set_ylabel('Y')
    ax_rastrigin_top.contourf(X_r, Y_r, Z_r, levels=100, cmap='viridis',
    ↪alpha=0.5) # Wyświetlanie funkcji rastrigin
    ax_rastrigin_top.scatter([p[0] for p in positions_r[i]], [p[1] for p in
    ↪positions_r[i]], color='r', marker='o')
    ax_rastrigin_top.scatter(best_position_r[0], best_position_r[1], color='m',
    ↪marker='*', s=200, label='Najlepsza pozycja (Rastrigin)')
    ax_rastrigin_top.legend()

ani_rastrigin_top = FuncAnimation(fig_rastrigin_top, animate_rastrigin_top,
    ↪frames=len(positions_r), interval=600)
ani_rastrigin_top.save('animation_rastrigin_top.mp4', writer='ffmpeg', dpi=100)

```


0.13 Wykres zmiany wartości funkcji fitness względem każdej iteracji dla przykładu funkcji sferycznej

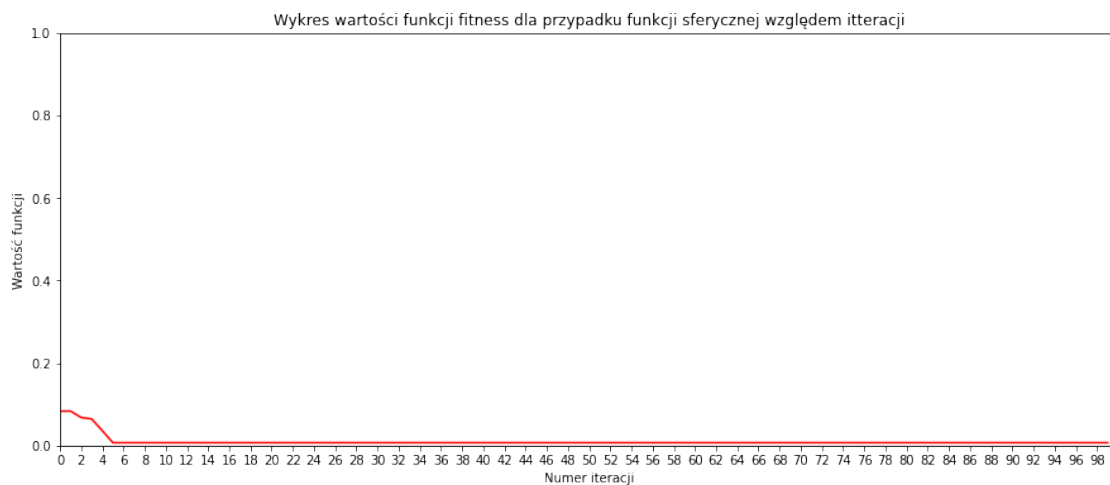
```
[ ]: # Inicjalizacja wykresu dla funkcji sphere
fig_fitness_sphere = plt.figure(figsize=(15, 6))
ax_fitness_sphere = fig_fitness_sphere.add_subplot(111)

iteration = [itt for itt in range(0, len(fitness_value_swarm))]

def animate_fitness_sphere(i):
    ax_fitness_sphere.clear()
    ax_fitness_sphere.set_title('Wykres wartości funkcji fitness dla przypadku_
    ↪funkcji sferycznej względem itteracji')
    ax_fitness_sphere.set_xticks(np.arange(0, len(fitness_value_swarm), 2))
    ax_fitness_sphere.set_xlim(0, 100)
    ax_fitness_sphere.set_ylim(0, 1)
    ax_fitness_sphere.set_xlabel('Numer iteracji')
    ax_fitness_sphere.set_ylabel('Wartość funkcji')
    data = list(zip(iteration, fitness_value_swarm[0:i+1]))
    ax_fitness_sphere.plot(*zip(*data), color='r')

ani_fitness_sphere = FuncAnimation(fig_fitness_sphere, animate_fitness_sphere,
    ↪frames=len(fitness_value_swarm), init_func=lambda: None, interval=600)
ani_fitness_sphere.save('animation_fitness_sphere.gif', writer='Pillow',
    ↪dpi=100)
```

MovieWriter Pillow unavailable; using Pillow instead.

0.14 Wykres zmiany wartości funkcji fitness względem każdej iteracji dla przykładu funkcji rastrigin

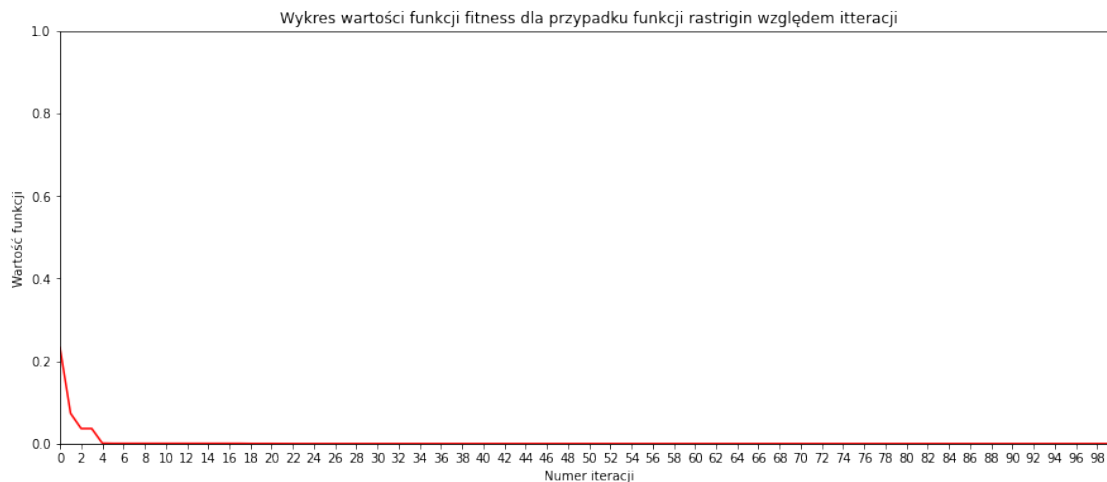
```
[ ]: # Inicjalizacja wykresu dla funkcji rastrigin
fig_fitness_rastrigin = plt.figure(figsize=(15, 6))
ax_fitness_rastrigin = fig_fitness_rastrigin.add_subplot(111)

itteration = [itt for itt in range(0, len(fitness_value_r_swarm))]

def animate_fitness_rastrigin(i):
    ax_fitness_rastrigin.clear()
    ax_fitness_rastrigin.set_title('Wykres wartości funkcji fitness dla
    ↪przypadku funkcji rastrigin względem itteracji')
    ax_fitness_rastrigin.set_xticks(np.arange(0, len(fitness_value_r_swarm), 2))
    ax_fitness_rastrigin.set_xlim(0,100)
    ax_fitness_rastrigin.set_ylim(0, 1)
    ax_fitness_rastrigin.set_xlabel('Numer iteracji')
    ax_fitness_rastrigin.set_ylabel('Wartość funkcji')
    # zip value to plot bcs feedback was error about diffrent shape of arrays
    data = list(zip(itteration, fitness_value_r_swarm[0:i+1]))
    ax_fitness_rastrigin.plot(*zip(*data), color='r')

ani_fitness_rastrigin = FuncAnimation(fig_fitness_rastrigin,
    ↪animate_fitness_rastrigin, frames=len(fitness_value_r_swarm),
    ↪init_func=lambda: None, interval=600)
ani_fitness_rastrigin.save('animation_fitness_rastrigin.gif', writer='Pillow',
    ↪dpi=100)
```

MovieWriter Pillow unavailable; using Pillow instead.

0.15 Wykres średniej wartości funkcji celu dla każdej cząsteczki dla funkcji sferycznej

```
[ ]: # Inicjalizacja wykresu dla funkcji sphere
fig_avr_fitness = plt.figure(figsize=(15, 6))
ax_avr_fitness = fig_avr_fitness.add_subplot(111)

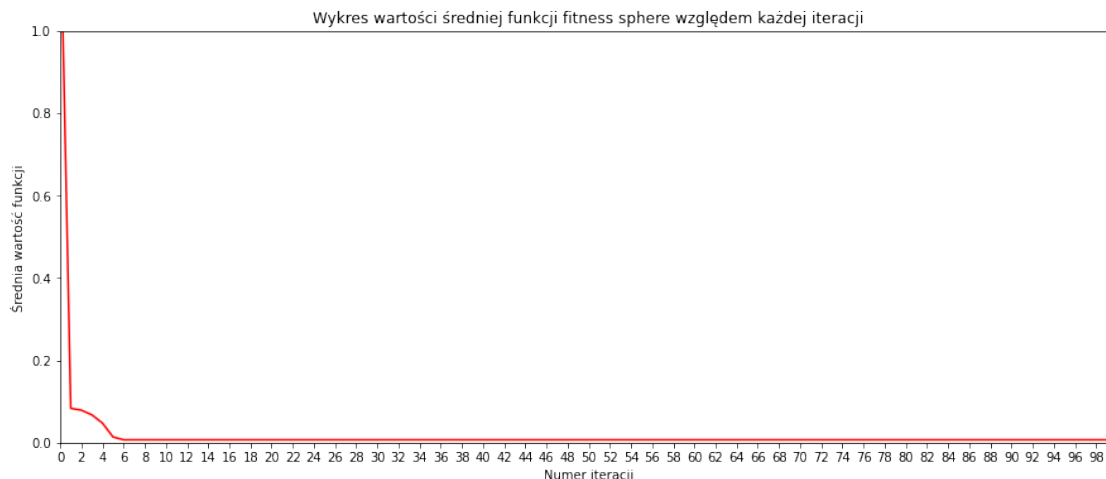
itteration = [itt for itt in range(0, len(avr_fitness_value))]

# print(avr_fitness_value)

def animate_avr_fitness(i):
    ax_avr_fitness.clear()
    ax_avr_fitness.set_title('Wykres wartości średniej funkcji fitness sphere_
    ↪względem każdej iteracji')
    ax_avr_fitness.set_xticks(np.arange(0, len(avr_fitness_value), 2))
    ax_avr_fitness.set_xlim(0, 100)
    ax_avr_fitness.set_ylim(0, 1)
    ax_avr_fitness.set_xlabel('Numer iteracji')
    ax_avr_fitness.set_ylabel('Średnia wartość funkcji')
    data = list(zip(itteration, avr_fitness_value[0:i+1]))
    ax_avr_fitness.plot(*zip(*data), color='r')

ani_avr_fitness = FuncAnimation(fig_avr_fitness, animate_avr_fitness,
    ↪frames=len(avr_fitness_value), init_func=lambda: None, interval=600)
ani_avr_fitness.save('animation_avr_fitness_sphere.gif', writer='Pillow',
    ↪dpi=100)
```

MovieWriter Pillow unavailable; using Pillow instead.

0.16 Wykres średniej wartości funkcji celu dla każdej cząsteczki dla funkcji rastrigin

```
[ ]: # Inicjalizacja wykresu dla funkcji sphere
fig_avr_fitness_r = plt.figure(figsize=(15, 6))
ax_avr_fitness_r = fig_avr_fitness_r.add_subplot(111)

itteration = [itt for itt in range(0, len(avr_fitness_value_r))]

# print(avr_fitness_value)

def animate_avr_fitness_r(i):
    ax_avr_fitness_r.clear()
    ax_avr_fitness_r.set_title('Wykres wartości średniej funkcji fitness_
    ↪rastrigin względem każdej iteracji')
    ax_avr_fitness_r.set_xticks(np.arange(0, len(avr_fitness_value_r), 2))
    ax_avr_fitness_r.set_xlim(0, 100)
    ax_avr_fitness_r.set_ylim(0, 1)
    ax_avr_fitness_r.set_xlabel('Numer iteracji')
    ax_avr_fitness_r.set_ylabel('Średnia wartość funkcji')
    data = list(zip(itteration, avr_fitness_value_r[0:i+1]))
    ax_avr_fitness_r.plot(*zip(*data), color='r')

ani_avr_fitness_r = FuncAnimation(fig_avr_fitness_r, animate_avr_fitness_r,
    ↪frames=len(avr_fitness_value_r), init_func=lambda: None, interval=600)
ani_avr_fitness_r.save('animation_avr_fitness_rastrigin.gif', writer='Pillow',
    ↪dpi=100)
```

MovieWriter Pillow unavailable; using Pillow instead.

